GAZETA KRAKOWSKA

Nro 102.

Z KRAKOWA DNIA 23 GRUDNIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu piątego posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey d. 7 Grudnia 1821.

Sekretarz Seymu odczytał proiekt Senatu, w którym Senat w uwadze, iż dla wydoskonalenia sceny Narodowey w stolicy tuteyszey przysposobienie nowego Teatralnego gmachu kosztem publicznym okazało się bydź nieodzownie potrzebnem. Proiektuie ustawę nakazuiącą wystawić nowy Gmach Teatralny w mieyscu Kościoła WW. SS. z powodu dezolacyi swey do dalszego sprawowania w nim obrządków religiynych za niezdatny i niebezpieczny uznanego, któren Kościoł ma bydź zamieniony na Kościoł S. Piotra w dobrym stanie będący, i do tego Kościoła Parafia WW. SS. z wszelkiemi funduszami bez naruszenia ich pierwiastkowego przeznaczenia przeniesiona, w czem Senat znosić się z władzą Duchowną; na budowę zaś Teatru 100,000 Złp. z funduszów Laudemialnych czyli wkupnego użyte bydź maią z warunkiem, ażeby w czasie swoim łącznie z procentem z dochodów Teatru właściwemu fundusowi zwrócone zostały.

Repr: X. Sołtyk Delegowany z Kapituły znayduiąc proiekt budowy Teatru połączony z przeniesieniem Kollegiaty WW. SS. wnosi oddzielenie proiektu z powodu niewłaściwości mięszkania wzmianki o Chwale Bożey z materyią Teatru.

Izba Prawodawcza postanowiła proiekt odczytany przesłać Kommissyi Skarbowey do opinii i zwrócenia uwagi na wniosek Delegowanego z Kapituły Reprezentanta X. Sołtyka.

Repr: Kozłowski czytał na piśmie wniosek o przystanie proiektu urządzenia hipotek.

Wniosek ten Izba Prawodawcza Senatowi przesłać postanowiła.

Senator Delegowany Hoszowski oznaymił, iż proiekt urządzenia hipotek przez Komitet Prawodawczy napisany ulegaiąc decyzyi Seymu nadzwyczaynego niepotrzebuie inicyatywy Senatu, lecz wprost przez Seym nadzwyczayny decydowany będzie, co zaś do niedogodności z teraźnieyszego stanu hipotek, przez nie,

solną kwerendę, i ztąd połączone koszta Senat starał się temu zaradzić przez proiekt oznaczenia w Budżecie kwoty Złp. 6 00 dla zporządzenia Indexów dawnych Akt.

Repr: Kozłowski obstawał przy możności decyzyi przez Seym teraźnieyszy proiektu o hipotekach iako Konstytucyią niezabroniony i utwierdzoney przez proiekt Senatu zaięcia własności prywatney na użytek publiczny, którem proiekt jest także częścią Kodexu Cywilnego iako Artykułem 545 tegoż Kodexu obięty; gdy przeto ten proiekt częściowo iest wprowadzony dla konieczney potrzeby publiczney, z tey samey zasady spodziewać się należy i proiektu urządzenia hipotek.

Repr: Słotwiński Delegowany z Akademii mniemał potrzebę oznaczenia tax za kwerendę w Aktach hipotecznych, z postanowieniem oraz czasu, w którym wydanie Extraktu hipotecznego nastąpić powinno.

Marszałek Seymu co do wniosku Reprezentanta Słotwińskiego wezwał tegoż, ażeby go złożył na piśmie, poczem do Senatu będzie odesłany.

Na szóstym Posiedzeniu Seymu dnia 10 Grudnia 1821 r.

Repr: Słotwiński w uwadze, że z lat epokę Rządu Austryiackiego uprzedzaiących, nie są ieszcze dotąd ułożone porządne repertoryia i indexa wykazuiące dokładny stan czynny i ciążący każdey nieruchomości w kraiu Rzeczypltey Krakowskiey znayduiącey się, a dopoki takowe ułożone niebędą, Konserwator hipoteki ma prawo żądać umiarkowaney nagrody, dla nadania zaś dzielności ustawie naznaczaiącey takową nagrodę, nawet terminu w którym extrakt hipoteczny wydanym bydź ma, oznaczonym bydź winien, wniósł przeto stósowny proiekt, który Izba Prawodawcza Senatowi przesłać postanowiła.

Repr: Hr. Zeleński uważał oznaczoną w proiekcie nagrodę po Złpol: 12 za kwarendę z każdego roku za wysoką, tegoż zdania był Repr: Soczyński i żądał aby Senat bliżey znaiący okoliczności nagrodę oznaczył o którey w proiekcie nieniechciał mieć żadney wzmianki.

Izba Prawodawcza postanowiła przy przesłaniu proiektu Reprezentanta Słotwińskiego dodać uwagę, iż oznaczenie nagrody dla Konserwatora zostawia się Senatowi, na którą modyfikacyią przystał także Repr: Słotwiński.

Poczem wprowadzony został pod decyzyią Izby Prawodawczey proiekt ustanowienia Lotteryi kraiowey. Po odczytaniu proiektu i opinii Kommissyi Skarbowey za przyięciem proiektu, Izba Prawodawcza zmierzaiąc do pomnożenia dochodów Skarbu publicznego środkami naymniey uciążliwemi, gdy znayduie iż zaprowadzenie Lotteryi kraiowey na wzór Państw ościennych naytrafniey zamiarowi temu odpowiedzieć może, zamieniaiąc proiekt Senatu w prawo, postanowiła iednomyślnie, iż Lotterya klassyczna i liczbowa na dochód Skarbu publicznego Rzeczypospolitey od dnia 1go Czerwca 1822 r. zaprowadzoną bydź ma podług planu przez Senat ułożyć i ogłosić się maiącego; a rzeczone Lotteryie dla niedostatku funduszów publicznych maią bydź przez Senat drogą publiczney licytacyi w dzierżawę wypuszczonemi za dostateczną kaucyią z strony Dzierżawców złożyć się

maiącą, która dzierżawa Lotteryiów kraiowych zostawać ma pod ścisłem nadzorem Rządu i wedle wydać się maiącey Kommissarzom Instrukcyi wykonywaną będzie stanowiąc rękoymią wiary publiczney.

Repr: Józef Hr. Wodzicki Kommissarz Skarbowy po postanowieniu Lotteryi kraiowey, odczytał proiekt Kommissyi Skarbowey ażeby z dochodu maiącego wyniknąć z teyże Lotteryi połowa była przeznaczona każdorocznie na fundusz Dobroczynności, przez co zyskuiąc cel szlachetny da powód, aby Senat zażądał od Nayiaśnieyszych Protektorów wyprowadzenia z kraiu Rzeczypospolitey Lotteryy zagranicznych, którzy łaskawie potwierdziwszy zamiary Towarzystwa Dobroczynności, do pomnożenia funduszów tegóż przez zyskanie połowy summy z Lotteryi kraiowey wynikaiącey z strony Swey Protekcyi odmówić nie raczą.

Reprezen: Nowicki dla okazania tem szlachetnieyszego celu Lotteryi i utwierdzenia spodziewanego przez to cofnienia Lotteryy zagranicznych wniósł, ażeby cały dochód z Lotteryi przeznaczony został dla Towarzystwa Dobroczynności.

Repr: Librowski, Członek Kommissyi Skarbowey oświadczył swe zdanie za oznaczeniem połowy dochodu na Towarzystwo Dobroczynności.

Repr: Mąkólski oznaymił, iż dochód z Lotteryi przeznaczony będąc od Senatu w proiekcie Budżetu na budowle Gmachów potrzebnych, poda przez to sposobność zyskania Ubogim zarobku i tem samym zabezpieczy ich los.

Izba Prawodawcza postanowiła iednomyślnie proiekt Kommissyi Skarbowey oznaczenia połowy dochodu z Lotteryi na korzyść Ubogich pod opieką Towarzystwa Dobroczynności zostaiących przesłać Senatowi dla udzielenia inicyatywy.

Repr: Nowicki stósownie do myśli oznaymionych na poprzedniem Posiedzeniu odczytał Izbie Prawodawczey wypracowane przez siebie proiekta: 1) oznaczaiący fundusz tymczasowy dla utrzymania 300 Ubogich w domu Schronienia do końca roku etatowego z powodu przekonania się iż zamożność dotychczasowa iest zbyt szczupłą, a wpływy z ofiar dobrowolnych nie pewne. — 2) Proiekt osadzenia Ubogich w domu Schronienia dla zapobieżenia nadal narażenia funduszów Towarzystwa Dobroczynności tak stałych iako i niestałych na zupełne wyczerpanie przez niestósowną liczbę Ubogich do domu Schronienia prawa umieszczenia roszczących.

Izba Prawodawcza proiekt Reprezentanta Nowickiego postanowiła iednomyślnie przesłać Rządzącemu Senatowi do urzędowego użycia.

(Dalszy ciąg w następuiącym Nrze.)

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 3 Grudnia.

Do Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi

Rapport przez Deputacyią do ocenienia Płodów na expozycyią publiczną wystawionych, oraz ustopniowania za nie nagród. (Ciąg dalszy.)

Fabryka Horodnicka X. Hen: Lubomirskiego.

Za faians w gatunku swoim mniey gęsty, przez swoię żółtość i polewę trochę

niższą od wyż ocenionego, zasługuie wszelako za równość swoich wyrobów szczególniey, za piękność talerza głębokiego Nro 232 katalogu oznaczonego, za dorównywaiącą wszystkim innym faiansom, moc w ogniu i trwałość, na niewątpliwą i znamienitą pochwałę, gdy tey fabryce nie znayduiącey się w granicach Królestwa, inne nagrody przyznane bydź nie mogą.

Rękodzielnia skór JP. Karola Kurtz.

Wyrób skór JP. Kurtza iest iuż bliski doskonałości, o czem się przekonać można na skórach do pokrycia powozd w i innych Nro 244 i 245 katalogu oznaczonych, podeszwy zaś do trzewików damskich szczególniey się w niey odznaczaią, niemniey skóry wołowe na podeszwy i bawole na wemborki, zasługuią na medal średni złoty.

Temuż do dania przez niego nayleps zemu rzemieślnikowi w garbarni medal srebrny średni.

Z Fabryk Instytutu Głuchoniemych.

Za rzeczy tamże wyrobione przeznacza się medal srebrny średni i mały na ręce Rektora, dla rozdania ich celuiącym uczniom podług iego opinii.

Rękodzielnik JP. Schoetler.

JP. Schoetler tkaczowi za płótno konopne czynowate takie, z którego za granicą nawet wemborki i wanny robią, przez niego dotąd tylko na węże sikawkowe wyrabiane, medal srebrny średni.

Rzemieślnikowi wzór szkatułek i Tek z kory brzozowey wystawuiącemu, iako zagranicznemu pochwałę.

Fabryka sukien JP. Rephan w Kaliszu.

Za postaw sukna granatowego odznaczaiącego się w dobroci od innych gładkością i gęstością medal duży srebrny. —— Farbiarzowi tey fabryki medal srebrny mały.

Fabryka szklanna w Mińsku.

Antreprenerowi fabryki szkła w Mińsku medal złoty mały.

Temu, który w tey fabryce rznie na szkłach zacios dyamentowy drobny, medal srebrny średni.

Temu, który sam materyał wyrabia, dla zachęcenia, żeby był bielszy, oraz mniey piasku i bulek powietrznych zawierał, medal srebrny mały.

Panu Bourne za kapelusz słomiany, ieżeli Kommissyia Rządowa Spraw wewnętrznych i Policyi uzna, iż iest aktualnie z słomy kraiowey, i w Warszawie zrobiony, medal srebrny duży.

Panu Brunner, za coraz większe wydoskonalenie tu w Warszawie wynalazku iego instrumentu Eoli-Melodicon, medal srebrny duży.

Panom Siennickiemu i Hildbrandt, za posuniętą do wysokiego stopnia doskonałości robotę tabakierki złotey ozdobioney rzeźbą z złota czterokolorowego z czarnieniem, coraz się w tey fabryce ulepszaiącym, medal złoty mały.

Rzeźbiarzowi w fabryce ich celuiącemu, medal srebrny średni.

Za doskonalsze złocenie ram w porównaniu innych przez JPP. Lachapelle i Guignot, medal srebrny duży.

Za szachy przez JP. Werek toczone z kokosowego owocu w gustownym smaku, gładko i pięknym polorem wyrobione, medal srebrny średni.

Maystrowi fabrykantowi Panu Hummel, za wyroby safianów tak w sposobie Angielskim iak Tureckim, medal srebrny duży.

Rzemieślnikom w iego fabryce celuiącym, do rozdania przez dyryguiącego fabryką, medalów srebrnych małych dwa.

Skawka produkcyi JP. Adolph, zasługuie na nagrodę, ale ponieważ o iey wynalazek zaszedł spór, przeto rzeczywistemu iey sprawcy teraz zasłużona oddaie się pochwała.

Kształtnaś i przezwyciężeniem trudności cechuiąca się robota z szkieł kolorowych przez P. Kieltz, wystawiaiące pomnik Xcia Józefa Poniatowskiego, zasługuie na medal mały srebrny.

(*Reszta potem.*)

Z Paryża d. 5 Grudnia.

Onegdayśze posiedzenie izby Deputowanych było nader burzliwe i ciekawe. Minister sprawiedliwości P. de Serre wniósł dwa proiekta do ustaw tyczące się wolności druku. Pierwszy między innemi stanowi karę więzienia od 3 miesięcy do lat 5 i zapłacenie 300 do 6000 Fr. za spotwarzenie lub poniżenie Rzymsko - Katolickiey lub inney prawami uznaney we Francyi służby Bożey, osoby Króla i izb prawodawczych, i t. d. Drugi zawiera przedłużenie cenzury dzienników do pięciu lat, to iest do r. 1826. Minister rozwinął powody do obu proiektów, i zaledwo rzecz swoią skończył, gdy Deputowany Lalot żądał głosu. Żądam głosu (rzekł) dla przypomnienia tego, co w izbie Deputowanych wedle przepisu zachodzić powinno. (Powszechne poruszenie i krzyk: Cicho, cicho !) P. Lalot wszedł na mownicę i rzekł: Przepis nakazuie wyznaczoney do rozstrząsania prośb kommissyi, aby co tydzień zdawała o nich izbie sprawę. To nie nastąpiło dotąd i w okolicznościach, w iakich się izba znayduie, może bydź niebezpiecznem. (Mocne szemranie w środku izby.) P. Lalot mówił daley: Mci Panowie! z środka izby żądam cokolwiek cierpliwości. Zaniedbanie zdania sprawy o prośbach ma wielki związek z planem potwarzy, który odkryć należy. Wzniecić chcą podeyrzenie, że Deputowani obojętnemi są na skargi uciśnionych. Spotwarzono nas już u tronu, iż objawiliśmy śmiało nasze zdanie w adressie. (Bravo, bravo ! krzyczano z wielu stron.) Zastanówcie się, Mci Panowie, iż cenzura pism, którą wam Ministrowie zalecaią, nadaie im moc przytłumienia publicznego mniemania i zabronienia prawdzie przystępu do tronu. Dzienniki znayduiące się w ręku naszych dla bronienia nas, nie są niebezpiecznemi, ale w ręku Ministrów służą tylko do spotwarzenia nas. Możemyż dopuścić, iż obraziliśmy naylepszego Króla, iż obraziliśmy Monarchę, dla którego miłością tchną tylko serca nasze ? Nie ! niedopuścicie tego. (Nie, nie ! z wielu stron.) Dozwólcie mi. . . . (Smiech) Przypiszecie bezwładną potwarz wiarołomnym Ministrom, którzy poważyli się nayniewinnieysze wyrazy w adressie ohydzić i nadać im oburzaiący wykład. (Bravo bravo ! na prawey stronie.) Izba musi w obliczu całego świata oświadczyć, że Ministrowie oszukali Monarchę i ludowi odiąć chcą święte prawo zanoszenia przed tron swoich życzeń i skarg. Wielkiego i dobrego Króla można bezwątpienia raz oszukać; ale nie na długo. Wie on, że podstęp

i kłamstwo tron tego otaczaią; wie, że go Ministrowie oszukuią. (Szemranie w środku) Czegóż od takich ludzi oczekiwać można? Mówią oni do Króla: owi Deputowani są zapaleńcami i usiłuią wnieyść do Ministeryium; nie maią nic, a wszystkiego żądaią. (Smiech powszechny.) Nazywaią nas ultraroialistami, iak żeby znaydować się mogli przesadzeni roialiści! Ministrowie usiłuią wzniecić niezgodę i ducha stronnictwa, dla przedłużenia panowania swoiego. Jakże podstępny iest wniosek przedłużenia do 5 lat cenzury! Żądam, aby codzień zdawana była sprawa o prośbach.

Minister sprawiedliwości, P. de Serre: Poprzedzaiący Mowca przypisuie Ministrom niegodziwe zamachy, których oni zaprzeczaią, równie iak potwarzy, które rozsiewać maią. Mowca nie przywiodł naymnieyszego dowodu. Co do adressu, nie mogę nic o nim mówić, bo Król nań odpowiedział. Co do przepisu izby, ten mnie nic nie obchodzi. (Smiech powszechny.)

Tu P. Donadieu pospieszył na mownicę. Srodek krzyczał, aby nie mowił, a strony prawa i lewa krzyczały przeciwnie. Wszczęła się wielka wrzawa, którą prezes zaledwo uspokoił. P. Donadieu oświadczył: iż chce okazać dowody o spotwarzaniu i podłem postępowaniu Ministrów i dobył z kieszeni wielki pugilares. Prezes rzekł: Postępowanie Ministrów może bydź krytykowane; lecz tu nie iest do tego mieysce, i to sprzeciwiałoby się przepisom izby. Donadieu żądał ciągle głosu, prezes odmawiał, i posiedzenie zakończyło się przy wielkiey wrzawie.

Odpowiedź Króla na adres izby deputowanych iest ciągle celem powszechney rozmowy. — Antiliberaliści przybieraią teraz postawę naygorliwszych obrońców konstytucyi. Lecz nikt im nie wierzy, bo wiadomo, iż dążą do samowolnych środków i zmiany rzeczy.

Pomiędzy osobami, które teraz często pokazuią się u Dworu, postrzegać się daie Xże Talleyrand.

Kapitan Moithe czyli Lamotte, który tu niedawno podczas odprowadzania go do więzienia uciekł, schwytany miał zostać w przeieździe do Niderlandów w Lill. — Znany Kapitan Nantille, który iako naczelnik spisku uciekł z Francyi do Hiszpanii, popłynął ztamtąd do Grecyi.

Testament Bonapartego zrobiony na wyspie S. Heleny zawsze tu ieszcze zatrudnia publiczność. Nadzwyczayne zaiątrzenie, (którym iak mowią,) każdy wiersz tego pisma iest oznaczony, daie poznać, co ów upadły kolos czuł, kiedy go pisał. Jeżeli prawda, co o nim mowią, wynurzył naywiększą nienawiść przeciw Burbonom, świętemu przymierzu i gabinetowi Angielskiemu. Ustawicznie powtarzane tam są wyrazy: zdrada, wiarołomność i nastawanie przeciw osobie Monarchy od całey Europy uznanego. Mieysce, w którym o swoim maiątku mowi, iest zastanowienia godne; opiewa bowiem: "Cesarz odkładał przez kilkanaście lat z cywilney swey listy po 10 mill. Fr. rocznie i umieszczał iako prywatny swóy maiątek w nadzwyczaney kassie dóbr. Uzbierana tym sposobem summa, wynosi 140 mill. franków, i iest spadkiem, który Na-

poleon swojemu synowi odkazuie. „ (To mieysce dało zapewne powod pismom Angielskiem do twierdzenia, że Napoleon zostawił 140 mil. Fr. maiątku.) Dla uzupełnienia zadziwienia, które ta okoliczność wzbudza, dodaią, iż do testamentu dołączone są dowody, okazuiące prawo własności Napoleona do summy, którą synowi swojemu odkazuie. Jeżeli rzecz tak się ma, iak ią podaią, tedy pociągnąć za sobą może następności i dać w przyszłości powod do żądania od Francyi zwrotu tey summy.

Z Londynu d. 8 Grudnia.

Zapewniaią (wyraża gazeta Ministrowska Goniec) że Hr. Talbot, wice-król Irlandski złoży swóy urząd, a na mieysce iego nastąpi Margr: Wellesley. Słychać także, iż P. Robert Peel powołany zostanie na mieysce Lorda Sidmouth do Ministeryium, a P. Canning uda się na wielkorządcę do Indyy wschodnich.

Lord Russel podpisał na składkę dla Greków 50 Fs.

Zaburzenia w Irlandyi ciągle trwaią. Rząd Dubliński przeznaczył kilka pułków milicyi, dla przytłumienia morderstw i zdrożności w południowey Irlandyi.— We wtorek zebrali się bawiący tu znakomici Irlandczykowie pod prezydencyią Hr. Darnley i podali do Króla prośbę o przedsięwzięcie nayśpiesznieyszych środków względem zaburzeń w Irlandyi i o zwołanie w tym celu parlamentu.

Pomiędzy zgłaszaiącemi się wczoray o wsparcie do towarzystwa dobroczynności, znaydował się także szwagier byłego Króla Hayti.

Z Malty udała się korweta Adventure Kapitana Smith do Trypolu z kilkunastu polowemi działami z potrzebami i innemi podarunkami, dla wywdzięczenia się Deiowi za daną pomoc w podroży w głąb Afryki Kapitanowi Ritchie i innym wędrownikom. Kapitan Smith uda się ztamtąd na odrysowanie wschodnio-zachodnich Barbaryyskich brzegów.

Podług listów z Hawanny pod d. 26 Października Iturbide i O'Donoju po oświadczeniu się wszystkich władz i mieszkańców za niepodległością, weszli d. 29 Września bez żadnego oporu do Mexyku. (W przod iednak Jenerał Navella sprzeciwić się miał rozkazowi Wicekróla O'Donoju i odparł Jturbida od Mexyku.) Dowodca w Werakrux Davila cofnął się z znaczną swoią osadą do leżącey niedaleko tego miasta wyspy San Juan d'Ulloa. Zresztą cały Mexyk poddał się Iturbidowi.

Z Madrytu d. 27 Listopada.

Dziś rano zgromadziło się mnostwo ludzi przed klubem Fontana d'Oro, którem udzielono następuiącą wiadomość: " Kadyx ukończył swoie uzbroienia, dla oparcia się rozkazom Króla i Ministrów, i ogłoszenia się za pierwszą sposobnością wolnym, niepodległym i obrońcą innych miast Andaluzyyskich, które zechcą się urządzić wedle brzmienia konstytucyi 1812 roku. Mięszkańcy temeczni kazali także obwarować Puerta de Tierra, i batteryia 11stodziałowa zasłania most Znazo. „ — Dowodcy republikanów Kadyxkich przysłali w tey chwili swoie ultimatum do Stanów, nie chcąc więcey z Królem i Mi-

nistrami w stosunkach zostawać. Oświadczaią się przeciw wszystkiemu co dotąd zaszło i nie chcą mianowanych przez Króla urzędników przyiąć. Ułożyli oni plan związku, do którego przystąpiły iuż znakomitsze miasta Andaluzyi. Dziś rano rozeszła się wieść, że Riego iest tego związku protektorem.

Po nadeyściu drugiego przełożenia od Kadyxu, które co do wyrazów pierwsze przechodzi, posłał J. K. M. wczoray poselstwo do Stanów, które zawiera dokładne wystawienie wszystkich zdarzeń i wzywa Stany do przedsięwzięcia środków dla ziednania uszanowania rozkazom rządu. Stany odpowiedziały: że nie zaniedbaią iawnie osgaoić każde nieposłuszeństwo, każde przestępstwo przeciw publicznemu porządkowi, iako też ubliżenie należącego się ustawom uszanowania, i gotowemi są użyć cały konstytucyyney mocy, ażeby ani wolność narodu, ani prawa powaga J. K. Mci naymniey naruszonemi nie były. Stany przekonane naymocniey są, iż bez zachowania świętych tych urządzeń, konstytucyia Hiszpańska istnieć nie może, ani prawa Hiszpanów stałości i należytey rękoymii mieć nie mogą; i w tym przełożeniu, przełożoną im rzecz wezmą pod nayściśleyszą rozwagę.

Zapewniaią, iż P. Bardaxi, Minister spraw zagranicznych, oświadczył Królowi, że pode mu e się udać na prefekta do Kadyxu i uspokoić zaburzenia.

List z San Fernando pod d. 16 b. m. donosi, iż wszyscy siedmiu nasi Ministrowie zostali zasługuiącemi na wygnanie ogłoszonemi; lud potwierdził okrzykami to postanowienie, równie iak drugie, iż żadnego iaki bądź ich rozkazu słuchać nie będzie, i chociażby konstytucyynie przez nich mianowanego urzędnika nie przyymie.

Wielu bogatych ludzi łączą się z bezkoszulowemi i składaią swoie obligacyie i inne kosztowności w Kadyxie, aby tem niepodległey działać mogli. Wiele naszych dzienników pisanych iest zupełnie w duchu rewolucyi Francuzkiey, ieden nawet z nich: "El Noticioso" tak się odzywa: "Opór przeciw uciemiężeniu należy do praw człowieka. Gdy rząd gwałci prawa ludu, powstanie tegóż ludu iest nayświętszym obowiązkiem."

Utworzyło się tu towarzystwo stronników dawnego Ministeryum (pod Arguelles) którego duszą są Hr. Torreno, P. Moscoso i woyskowy urzędnik Exeta; przeciwne iest Riego i Comuneros. — Jakkolwiek przykre zdaią się bydź nasze okoliczności, znaydziemy iednak w konstytucyi na nie lekarstwo. Przychodzące od miast przełożenia nie są nigdzie przez wszystkich mieszkańców podpisane, ale tylko przez mnieyszość, a zatem większość iest za utrzymaniem porządku.

W Malaga usiłowano dwa pułki wciągnąć do przeciwney rewolucyi; lecz dway officerowie donieśli o tem dowódzcy, który rozkazał otoczyć buntowników, przy czem sam raniony, 4 spiskowych zabitych, a 6 poymanych zostało.

W tey chwili posłali Ministrowie swoie złożenia Królowi do Eskurial. Doszła o tem wiadomość do klubu Fontana i sprawiła naywiększą radość.

Przy zaczynaiącey się prenumeracie na Gazetę Krakowską od Nowego roku 1822, która nowem pismem niezawodnie drukowana będzie, uprasza Redakcyia Łaskawych Czytelników o śpieszne się zgłaszanie.

DODATEK
DO No 102
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 23 GRUDNIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Lizbony d. 17 Listopada.

W Montevideo (Hiszpańskiey prowincyi w południowey Ameryce) przyłączenie się do Portugalskiey Monarhii uważane i przyięte było iako iedyny sposób utrzymania wolności tey prowincyi. — Nieustaiąca deputacyia Stanów po zakończeniu ich posiedzeń składać się będzie z połowy Portugalskich i połowy Amerykańskich deputowanych. Może ona zwołać nadzwyczaynie Stany: 1) Gdyby Król umarł; 2) gdyby złożył koronę; 3) gdyby znalazł się w niemożności prowadzenia rządów; 4) gdyby zdarzył się nadzwyczayny przypadek, któryby z zdania Króla lub deputacyi wymagał zgromadzenia Stanów.

Z 1500 Szwaycarów, którzy na założenie osady do Brazylii popłynęli, przybyło tam na końcu r. 1819 tylko 1200. Do r. 1821 umarło z nich 800, reszta rozproszyła się i cała osada iest bliską upadku. Przedsięwzięcie to kosztowało rząd 3 mill. franków.

Liczba woyska naszego piechoty i jazdy oznaczona iest przez Stany 34,641 głów; w tey iednak chwili nie wynosi iak 21,116 głów, z których 1536 czyni służbę w Brazyliyskich prowincyiach.

Z Mińska d. 27 Listopada.

(Z Gazety Hamburgskiey.)

Wybuchnąć maiąca z Turcyią woyna podać może mylne mniemanie, że iest nader łatwą i prędką do ukończenia. Upłynęło teraz 150 lat, iak to Mocarstwo obległo Wiedeń i zagroziło Włochom. Gdyby nawet podobieństwem było zdobycie Stambułu za iednym zamachem, naród nie byłby ieszcze przez to pobity wszystkie ludy, Bośniacy, Albanczykowie i niezliczone hordy Azyiatyckiey Turcyi połączą się, dla napastowania obcego zdobywcy. Milicyia Turecka składaiąca się z tych ludów, stanowi wielką siłę i podzielona iest na Zaims czyli Timars. Oprocz tego urządzone woysko w całem państwie składa się z Spahów i Janczarów i gatunku żołnierzy środkuiącego między gwardyią narodową i żandarmeryią. Spahowie są naydawnieyszem woyskiem tego państwa; Janczarowie dopiero od Amurata 1go początek swóy biorą. Nadto nay-

duie się ieszcze przeszło 30totysiączny korpus piechoty i artyleryi Topschi zwany. Od dawnego czasu znayduią się w nim obcy officerowie, a mianowicie Francuzi. Selikiarowie stanowią ciężką jazdę, a Delisowie są ochotnikami konnemi. Jak u nas każdy pułk ma swoią chorągew, tak Janczarowie zgromadzaią się około swoiego kociołka, z którego bez rożnicy stopnia warzę iedzą. Za pierwszym kucharzem w przepysznym ubiorze, następuie drugi z ogromną łyżką. Nazwisko woyska Tureckiego, iest wcale niestosowne, gdyż to iest cały narod uzbroiony. W ustawiczney z sobą będące walce ludy zapominaią o swey waśni i idą na obcego nieprzyiaciela. Ta właśnie ustawiczna pomiędzy niemi woyna, nadaie ich władcy bezpieczeństwo; bo iednemi utrzymuie drugie w posłuszeństwie i dla tego trudnem iest podbicie całego państwa.

Z Hermanstadtu d. 18 Listopada.

Uciekaiący, którzy na granice nasze przybywaią, iednozgadnie mowią, że ile dowodcy Tureccy w Multanach i Wołoszczyznie w każdem zdarzeniu wielką okazuią zuchwałość, tyle ich woyska każda pogłoska o zbliżaniu się Rossyan strachem przeraża. Niedawno rozpuszczono pod Bukarestem wieść, że Rossyanie nadchodzą, natychmiast skupili się nieznaiący żadney karności Turcy i na wszystkie strony uciekali.

Od granic Tureckich d. 20 Listopada.

Oto są autentyczne opisy niektórych osób, które w teraźnieyszych czasach ściągaią na siebie uwagę:

Xże Jerzy Catacuzeno, który znaydował się razem na czele Greków w Multanach, był pułkownikiem w Ces. Rossyyskiem woysku, odbył ostatnie woyny był skrzydłowym adjutantem naczelnego Wodza Hr. Benigsena, a gdy ten złożył dowodztwo 2go woyska, dostał się do dywizyi Hr. Witt i otrzymał pułk ułanów. Jest on z Xiężniczką Gorczaków zaślubiony. — Xże Alexander Ipsylanty, był skrzydłowym adjutantem Cesarza Alexandra, otrzymał potem iako jenerał major dowodztwo nad brygadą jazdy w tymże woysku, i wszędzie odznaczał się odwagą i bystrością umysłu. — Jenerał Jnhoff był jenerałem dzielnym w woysku Binnigsena, dowodził pod nim dywizyią nad granicą Turecką, miał potem dozor nad osadami Niemieckiemi, a od roku iest gubernatorem Bessarabii, gdzie teraz woyska Rossyyskie wzdłuż Prutu aż do Donaiu stoią. — Jenerał Forster iest jenerałem inżynierów w woysku przeciw Turcyi.

Listy z Stambułu donoszą, że dywan miał długie posiedzenie, i że W. Sułtan przychylaiąc się do zdania deputowanych od Janczarów i kilkunastu wielkich urzędników, oświadczył się przeciw żądaniom Rossyi; tak dalece, że te pomimo przełożeń posłów Austryackiego P. Lützów i Angielskiego Lorda Strangford odrzucone bydź maią. (Podług innych listów złożenie Reis Effendego ma oznaczać zadosyć uczynienie Rossyi.) — Wiary godne listy potwierdzaią niemniey uwięzienie w Stambule Serwiyskich deputowanych, i dodaią, iż Porta nie mogła nadto nic porywczeyszego uczynić.

Od granic Multan d. 25 Listopada.

Kaimakam Wogorides złożyć ma rachunek z weszłych do kassy 150,000 piastrów, i okazać czyli ten kray iest w stanie podobną summę co miesiąc skła-

dab — Janczarowie popełniaią coraz większe gwałty w Multanach, a mianowicie w Jassach. Przed kilku dniami naszli mieszkanie i zrabowali zastępuiącego mieysce Królew. Pruskiego konsula P. Hert. — Codziennie przychodzą nowe Tureckie woyska do Multan, a za to zwłasney woli oddalił się z tey prowincyi ieden Aga z 600 ludzi. — W Ibraitowie znaydować się ma 20,000, a w Sylistryi 40,000 Turków. — D. 17 b. m. czuć się dało w Jassach trzęsienie ziemi, przez które wiele domów i kościołów porysowanych i wiele kominów, &c. obalonych zostało.

Z Korfu d. 16 Listopada.

W krótce zbierze się powszechny Kongres Hellenistów Pelopenesu, do którego celnieysze wyspy i uwolnione prowincyie Grecyi wysełaią swoich deputowanych. Kongres ten ustanowić i ogłosić ma konstytucyią dla Grecyi.

Do związku Epiru, Akarnanii i Etolii, którego siedliskiem pod prezydencyią Maurokordato iest Suli, nie zaniedbano wezwać Ali Baszę. Starzec ten miał znaleść za przykry obowiązek, ażeby tylko był sprzymierzyńcem. Sulioci odpowiedzieli mu na to: Cztery piąte części Chrześciiańskich mieszkańców Epiru, chwytaiąc oręż poprzysięgli słuchać ustaw, które dla całey Grecyi przepisane zostaną; oprócz tego wszyscy Albańscy Muzułmani (nieubłagani nieprzyiaciele Alego) wyiąwszy Toksidów, oświadczyli nieraz działać wspólnie z Grekami przeciw Porcie, byle tylko niewspierali Alego; lecz Grecy chcą wiernie dotrzymać przyrzeczonego mu przymierza, i ieżeli sam zechce pod temi warunkami dotrzymać tego związku, tedy oni z swoiemi sprzymierzyńcami, Akarnanami i Etoelami uderzą na Churszyd Baszę i przymuszą go do ustąpienia wkrótce z Epiru.

Basza Skutury otrzymał iuż pięć razy od Porty rozkaz udania się z swoią siłą przeciw Ali Baszy i zbuntowanym Epirotom; lecz pod różnemi pozorami zawsze zwłoczył i za nayważnieyszą tego przyczynę podał, iż Albańczykowie (pochodzący z Chrześciian) oczekuią tylko na iego oddalenie się z woyskiem, dla podniesienia rokoszu.

Z Tryiestu d. 28 Listopada.

Ali Basza Janiny miał nakoniec istotnie oswobodzony, a działaiący przeciw niemu Churszyd Basza pobity zostać. Twierdza Prevesa iest ścisłey zamknięta. Sulioci opanowali Parga. W Croja (mieyscu urodzenia Skanderbega) i w Durazzo Beiowie wywiesili sztandary buntu. — W tey chwili rozchodzi się wiadomość, że Grecy pobili Turków pod Kassandrą i ciągną przeciw Tessalonice.

Stosownie do rozporządzenia C. K. nadworney woienney Rady port Smirny uważany bydź ma za środkowy punkt C. K. flottyli na Archipelagu, z którego wedle okoliczności wszędzie krążyć będzie dla zasłaniania Austryiackich kupieckich okrętów przeciw rozbóyniczem okrętom powstańców Greckich. Dowódca rzeczoney flottyli utrzymywać ma ciągłą z tego względu korrespondencyią z C. K. Jeneralnym konsulem w Smirnie i C. K. posłem w Stambule, i mieć baczność tak na korsarskie okręty powstańców, iako i Tureckie, któreby na otwartem morzu na okręty Chrześciiańskich narodów bez różnicy napadały.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, d. 23, dana będzie Melodrama w 3 aktach z prologiem, pod nazwiskiem: *Upior.*

We Srodę zaś, d. 26, dana będzie wielka Opera w 3 aktach P. Bouilly przez P. Bogusławskiego przełożoney z muzyką P. Cherubiniego, pod nazwiskiem: *Dwa dni trwogi*, czyli: *Woziwoda Paryski.* w którey to JP. Fiszer iako artysta spiewaiący z Wileńskiego teatru do tuteyszego narodowego zaangażowany w roli Hrabiego Armand, będzie miał honor polecić się powtórnie Prześ: Publiczności. —

Dyrekcyia teatralna uwiadomia Prześ: Publiczność, iż z dniem 1wszym Stycznia 1822. rozpocznie się Abonament lóż; dalsze zaś warunki przez Afisze ogłoszone będą.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. — Gdy z liczby 105 dębów w sztuce lasu Grabina zwanego przy wsi Mętków w Lipowcu na pniu stoiących w skutek Obwieszczenia z dnia 7 z. m. Nr. 4197 na terminie w dniu 27 z. m. tylko sztuk 56 sprzedanych zostało, Wydział do sprzedaży reszty sztuk 49 przez publiczną licytacyią poiedynczo za gotowe pieniądze dzień 10 Stycznia 1822 r. oznacza na gruncie wedle warunków przed licytacyią ogłosić się maiących, które prócz tego każdego czasu w Biórze Intendenta Dóbr i Lasów Narodowych pod L. 621 przy ulicy Szpitalney iako i w Mętkowie u Leśniczego Rządowego do przeyrzenia udzielonemi bydź mogą. Życzący sobie przeto nabycia wspomnionych dębów w mieyscu i czasie oznaczonych znaydować się zechcą. — W Krakowie dnia 21go Grudnia 1821 r.

Sobolewski.
Gadomski, S. W.

Leona z Dembińskich Hrabina Wielopolska Margrabina Myszkowska, podaie do wiadomości stron interessowanych, iż pełnomocnictwo generalne dotąd W. Amosowi Jawerskiemu do kierowania wszelkiemi swemi interessami służące, zupełnie odwołała i odtąd trudnić się będzie swemi interessami bądź sama, bądź przez brata swego Henryka Dembińskiego w Sędziejowicach mięszkaiącego. Uprasza więc wszystkich którzyby do niey iakie pretensyie mieli z powodu zobowiązań w rozmaitym rodzaiu przez tegoż W. Jaworskiego zawartych, aby się w przeciągu trzech miesięcy od dnia 1go. Stycznia 1822 roku, do niey lub do wyż wyrażonego Hen: Dembińskiego zgłosić chcieli, dla rozpoznania ich praw i zawarcia stósownych układów, w przeciwnym razie sobie przypiszą, ieżeli im ich prawa kwestyionowane będą. Mięszkać będzie w Krakowie przy ulicy Mikołayskiey pod Nr. 678.

Niżey podpisana, Wsi Zbigał Właścicielka, zawiadamia wszystkich kogo się dotyczy i interessowac może, iż daną plenipotencyią W. Fidelisowi Kraszkowskiemu Mężowi swoiemu pod d. 17 Lutego 1821 r. w Biórze Notaryusza Publicznego w Krakowie podpisaną, odwołuię, i wszelkie działania od dnia dzisieyszego za nieważne uznaię. — Działo się w Krakowie d. 6go Grudnia 1821 roku.

Aniela z Przemiąszków Kraszkowska.

W Handlu Kirchmayera są do sprzedania przednie Slązkie płótna po cenie fabryczney od Dukatów 6 do 15 Weba.

Ktoby sobie życzył kupić Włok na Ryby ze szpagatu zrobiony dostanie go. w ulicy S. Jana pod Nrem 485.